

Výročná správa za rok 2003

HYDROMELIORÁCIE, štátny podnik, BRATISLAVA

P r í h o v o r

Novelou kompetenčného zákona č.575/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov prešli kompetencie pre výkon správy vo vodnom hospodárstve z rezortu Ministerstva pôdohospodárstva na rezort Ministerstva životného prostredia. V súvislosti s presunom právomocí v oblasti vodného hospodárstva sa uskutočnil prevod Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. Banská Štiavnica do zakladateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia s výnimkou majetku hlavných melioračných zariadení (ďalej HMZ). V nadväznosti na potrebu plynulého zabezpečenia operatívnej správy a prevádzky HMZ a následnej prípravy na transformáciu tohto špecifického majetku bol rozhodnutím ministra pôdohospodárstva Slovenskej republiky založený nový právny subjekt, štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. Bratislava s účinnosťou od 1. júla 2003.

Hydromeliorácie š.p., je podnik na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov, hlavnou úlohou je zabezpečiť výkon správy a prevádzky hlavných závlahových a odvodňovacích sústav a udržať ich prevádzkyschopnosť, aby mohol byť účinne regulovaný vodný režim pôd a farmári mali vytvorené podmienky pre produkciu. Organizačná štruktúra novovzniknutého štátneho podniku hydromeliorácie, bola pripravená tak, aby bolo možné zabezpečiť celý rad úloh vyplývajúcich zo zriaďovacej listiny a zákona 111/1990 o štátnom podniku a zákona 184/2002 o vodách. Integrovanou súčasťou štátneho podniku je aj akreditovaný úsek výskumu - vývoja, ktorý zabezpečuje riešenie úloh výskumu a vývoja v oblasti hydromeliorácií, riadenia vodného režimu pôdy, krajiny a ochrany prírodných zdrojov. Jeho úlohou je priama realizácia výsledkov riešení bezprostredne pri výkone správy, prevádzky, resp. investičnej činnosti a rekonštrukcií.

Takmer dvojročné skúsenosti s prevádzkou a údržbou majetku HMZ v štruktúre Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. Banská Štiavnica, uplatňoval nový podnik aj v tomto extrémne suchom roku. Napriek všetkým počiatočným ťažkostiam na prahu závlahovej sezóny, ako aj v priebehu vegetačného obdobia sa prevádzka závlahových systémov zabezpečila na požadovanej úrovni a v požadovanom rozsahu. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že podnik zabezpečil pre agropodnikateľov odbery 74,2 mil. m³ závlahovej vody, čo je takmer na úrovni extrémne suchého roku 2000. Z teritoriálneho hľadiska boli závlahy najviac využívané v oblasti Žitného ostrova, Trnavskej tabule, dolného Váhu a dolného Pohronia.

Aj v ekonomickej oblasti bol uplynulý rok mimoriadne zložitý. Príčinou boli nedoriešené mnohé finančné vzťahy v súvislosti s podporou operatívnej správy a prevádzky hlavných hydromelioračných zariadení.

Preto sa chcem aj touto cestou poďakovať všetkým našim partnerom za účinnú efektívnu spoluprácu a podporu, ako aj za kooperáciu pri plnení verejnoprospešných úloh.

Rok vstupu do Európskej únie znamená i zmenu pravidiel v podpore hydromelioráciám. V súvislosti so vstupom nadobudne účinnosť nová legislatíva v oblasti vôd, ktorej príprava teraz vrcholí. Pre štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. to bude znamenať nutnosť zabezpečiť mnoho nových úloh.

V roku 2004 si štátny podnik praje, aby výsledky jeho verejno - prospešných aktivít boli pre poľnohospodárske subjekty a všetkých odberateľov závlahovej vody prospešné.

O b s a h:

PRÍHOVOR	1,2
I. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA PODNIKU	4
Identifikačné údaje	4
Vznik a poslanie podniku	5
Predmet činnosti	5
Štatutárny orgán	6
Materiálno technická základňa podniku	6
Vybrané ekonomické ukazovatele	6
II. ČINNOSŤ PODNIKU V ROKU 2003	7
Správa a prevádzka hlavných závlahových a odvodňovacích zariadení	7
Investičná výstavba	11
Výskum a vývoj	13
Ekonomika a financovanie	17
Vývoj činnosti do budúceho obdobia	18
PRÍLOHY	
<i>Organizačné usporiadanie podniku</i>	
<i>Správa audítora</i>	
<i>Súvaha v plnom znení</i>	
<i>Výkaz ziskov a strát</i>	
<i>Prehľad peňažných tokov</i>	

I. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA PODNIKU

1. IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov podniku: Hydromeliorácie, štátny podnik

Skratka štátneho podniku: HM, š.p.

Právna forma: štátny podnik na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov

Sídlo podniku: Vrakunská 29, Bratislava 211

PSČ: 825 63

Číselná kodifikácie:

- IČO (identifikačné číslo organizácie)	35 860 839
- OKEČ (odvetvová klasifikácia ekonomických činností)	7 00000
- správne územie	Slovenská republika

Bankové spojenie: Dexia banka Slovensko a.s., regionálna pobočka Bratislava

Číslo účtu: 4854090001/5600

Zakladateľ: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Zapísaný: Obchodný register Okresného súdu Bratislava I., oddiel: Pš, vložka 425/B

2. VZNIK A POSLANIE PODNIKU

Hydromeliorácie, štátny podnik bol založený zakladacou listinou číslo 2019/03-420/117 zo dňa 11. marca 2003 v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku v znení neskorších predpisov. Štátny podnik bol založený na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov, má celoslovenskú pôsobnosť a jeho základným poslaním je vykonávanie verejnoprospešných činností v oblasti správy a prevádzky hlavných melioračných zariadení.

Hydromeliorácie, š.p. vznikol 1. júla 2003 z majetkovej podstaty odštepného závodu Hydromeliorácie, vyčlenením zo Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Banská Štiavnica, ktorý prešiel do zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia SR.

Hydromeliorácie, š.p. spravuje štátny majetok zložený z majetku hlavných závlahových a hlavných odvodňovacích zariadení (HZZ a HOZ).

3. PREDMET ČINNOSTI

Hlavným predmetom činnosti štátneho podniku je zabezpečovanie správy a prevádzky hlavných melioračných zariadení v oblasti závlahových a odvodňovacích zariadení udržiavanie ich vo funkčieschopnom stave. Štátny podnik zabezpečuje aj ostatné činnosti, ktoré súvisia s hlavnou činnosťou a to predovšetkým:

- a) *investičná činnosť hlavných závlahových a odvodňovacích zariadení*
- b) *opravy, údržbu a prenájom hlavných melioračných zariadení,*
- c) *vo výskumno-vývojovej zložke, rieši úlohy výskumu a vývoja v oblasti hydromeliorácií,, životného prostredia, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka,*
- d) *poradenstvo – konzultačnú a lektorskú činnosť v oblasti ochrany životného prostredia, vodného hospodárstva a rozvoja vidieka,*
- e) *školiacu činnosť v oblasti meliorácií, poľnohospodárstva, vodného hospodárstva, regionálneho rozvoja, a ochrany životného prostredia,*
- f) *prevádzkovanie informačných systémov, automatizované spracovanie údajov,*
- g) *plní ďalšie úlohy vyplývajúce pre štátny podnik z vodného zákona a súvisiacich predpisov ako aj inej platnej legislatívy,*

h) vykonáva aj ostatné pomocné a vedľajšie činnosti v takom rozsahu, aby nebolo narušené plnenie hlavného predmetu činnosti.

4. ŠTATUTÁRNY ORGÁN

Riaditeľ: RNDr. Štefan Rehák CSc.

5. MATERIÁLNO TECHNICKÁ ZÁKLADŇA PODNIKU

V roku 2003 zabezpečoval štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. Bratislava správu a prevádzku majetku štátu v nasledovnej štruktúre:

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rozsah
Výmera závlah	ha	319 385
Čerpace stanice závlahové	počet	486
Čerpace stanice odvodňovacie	Počet	24
Dĺžka odvodňovacích kanálov	km	5859
Dĺžka závlahových kanálov	km	282
Dĺžka závlahovej rúrovej siete	km	9545

6. VYBRANÉ EKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Majetok štátu v správe štátneho podniku Hydromeliorácie, š.p.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rozsah
Spolu majetok	tis. Sk	4,640.238
Dlhodobý hmotný majetok	tis. Sk	4,537.000
Dlhodobý nehmotný majetok	tis. Sk	2.302
Obežný majetok	tis. Sk	100.699
- v tom krátkodobé pohľadávky	tis. Sk	1.579
Ostatný majetok	tis. Sk	237
Vlastné imanie a záväzky	tis. Sk	4,640.238
Vlastné imanie	tis. Sk	4,354.481
- v tom základné imanie	tis. Sk	4,154.280
Kapitálové fondy	tis. Sk	195.387
Záväzky	tis. Sk	92.821
Ostatné pasíva	tis. Sk	192.936

II. ČINNOSŤ PODNIKU V ROKU 2003

Rok 2003 sa z hľadiska správy majetku hlavných melioračných zariadení charakterizuje, ako rok zásadných organizačných zmien. Dokumentujú to tieto skutočnosti:

- *Odštepny závod Hydromeliorácie, v podmienkach Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. od 1. januára 2003 prevzal operatívnu správu hlavných melioračných zariadení;*
- *K 1. júlu 2003 bol odštepny závod Hydromeliorácie vyčlenený zo Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. a zriadený ako samostatný štátny podnik.*

Na nový štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. prešla v plnom rozsahu správa a prevádzka hlavných závlahových a hlavných odvodňovacích zariadení. Správa majetku je riadená centrálné a zriadené štyri strediská, ktoré územne nadväzovali na bývalé odštepne závody jednotlivých povodí, zabezpečujú činnosti súvisiace s prevádzkou závlahových a odvodňovacích sústav v jednotlivých regiónoch.

1. SPRÁVA A PREVÁDZKA HLAVNÝCH ZÁVLAHOVÝCH A ODVODŇOVACÍCH ZARIADENÍ

V dôsledku organizačnej zmeny uskutočnenej k 1. januáru roku 2003 OZ Hydromeliorácie musel prioritne vyriešiť organizačnú štruktúru, aby bola zachovaná kontinuita v celej oblasti správy majetku HMZ. Boli zriadené štyri strediská, ktoré územne korešpondovali s teritóriami odštepnych závodov povodí. Príprava na závlahovú sezónu z hľadiska usporiadania zmluvných vzťahov bola značne komplikovaná.

Pre úplnosť problematiky zmluvných vzťahov uvádzame, že v roku 2003 prevádzku závlah vykonávalo celkom 76 subjektov (prevádzkovateľov), z čoho bolo:

- *20 prevádzkovateľov, ktorí túto činnosť vykonávali ako službu pre agropodnikateľov na celkovej zmluvnej výmere 265 546 ha závlah s počtom 312 čerpacích staníc;*
- *56 prevádzkovateľov – agropodnikateľov, ktorí prevádzkovali závlahy v rámci vlastnej agropodnikateľskej činnosti, pričom v niektorých prípadoch dodávali závlahovú vodu aj ďalším agropodnikateľom. Takto boli prevádzkované závlahy na úhrnnej zmluvnej výmere 28 656 ha, s počtom 78 závlahových čerpacích staníc.*

Celková výmera závlah, na ktoré boli uzatvorené v roku 2003 zmluvy o výkone prevádzky tvorila 294 202 ha s počtom 390 čerpacích staníc.

Rozsah závlahových sústav a počet čerpacích staníc bol upravený po delimitácii vykonanej z odštepných závodov povodí na OZ Hydromeliorácie a v roku 2003 predstavoval:

- výmera závlah	319 385 ha
- čerpacie stanice závlahové	486 ha

V roku 2003 bolo prevádzkovaných celkom 247 353 ha závlahových systémov, čo je 78 % z celkovej evidovanej výmery zabudovaných závlah.

Nevyužívané závlahy reprezentujú plochu 72 032 ha, s nadväzujúcim počtom 224 čerpacích staníc. Z uvedenej výmery a počtu neboli závlahy využívané pre nezáujem poľnohospodárov na výmery 38 744 ha (94 čerpacích staníc) a pre nefunkčnosť 33 288 ha (130 čerpacích staníc).

Napriek všetkým počiatočným ťažkostiam dokázali sme v rámci OZ Hydromeliorácie a následne od 1. júla 2003 ako Hydromeliorácie š. p. zabezpečiť prevádzku závlahových systémov, čo dokazuje predovšetkým skutočnosť, že agropodnikatelia odobrali v tomto roku 74 157 504 m³ závlahovej vody. Z teritoriálneho členenia boli závlahy najviac využívané v oblasti Žitného ostrova, Trnavskej tabule, dolného Váhu a dolného Pohronia (regióny Bratislava, Dunajská Streda, Komárno, Trnava a Levice).

Odbery závlahovej vody v členení podľa stredísk Hydromeliorácie š. p. sú nasledovné:

<i>stredisko Bratislava</i>	43 960 tis.m ³
<i>stredisko Piešťany</i>	21 322 tis.m ³
<i>stredisko Zvolen</i>	8 032 tis.m ³
<i>stredisko Košice</i>	843 tis.m ³
Celkom :	74 157 tis.m³

Opravy a údržba hlavných závlahových a odvodňovacích zariadení

V roku 2003 boli na opravy a údržbu spravovaného majetku HMZ poskytnuté finančné prostriedky podľa § 24 Výnosu MP SR č. 148/2/2003-100 v objeme 100,0 mil. Sk a podľa § 3 Výnosu MP SR č. 720/2/2002-100 v objeme 16,5 mil. Sk. Úhrnná suma, poskytnutá v roku 2003 na opravy a údržbu HMZ činí 116,5 mil. Sk. Uvedené finančné prostriedky boli použité nasledovne:

a) *Odborné prehliadky a skúšky vyhradených technických zariadení (elektrozariadenia a tlakové nádoby) v zmysle Vyhlášky č. 718/2002 Z.z.*

Prehliadky a skúšky tlakových nádob boli vykonané na počte 134 čerpacích staníc a odborné prehliadky elektrozariadení sa vykonali na 157 čerpacích staniciach. Úhrnná cena týchto služieb činila 4 725 tis. Sk.

b) *Prehliadky technologického vybavenia čerpacích staníc závlahových a odvodňovacích*

V rámci prehliadok technologického vybavenia čerpacích staníc boli vykonané aj prehliadky elektronických zabezpečovacích systémov. Celkový počet čerpacích staníc, na ktorých boli tieto prehliadky vykonané je 505. Cena za vykonané prehliadky predstavuje sumu 1 430 tis. Sk.

c) *Opravy elektrozariadení čerpacích staníc, tlakových nádob a technologického vybavenia ČS*

V rámci týchto opráv pre umožnenie dodávky závlahovej vody sme museli zabezpečiť realizáciu nasledovných prác:

cc) *opravu 26 transformátorov, ktoré boli nefunkčné z dôvodu úplného opotrebovania (transformátory staršie ako 25 rokov), resp. poškodené alebo ukradnuté (všetky prípady poškodenia cudzími osobami a krádeže boli hlásené príslušnému oddeleniu policajného zboru SR). Tieto opravy boli vykonané v úhrnnej cene 6 330 tis. Sk*

cd) *opravy vnútorných rozvodov elektrickej energie a technologického vybavenia (čerpacej techniky) pre ich nevyhovujúci technický stav, ktorý neumožňoval bezpečnú prevádzku. Cena týchto opráv dosiahla sumu 10 654 tis. Sk.*

d) *Potápačské práce*

Do tejto skupiny prác patrí čistenie odberných objektov pri čerpacích staniciach. Sú to práce, ktoré vzhľadom na technické riešenie objektov nie je možné vykonať bežnými štandardnými spôsobmi, ale si vyžadujú špeciálne vybavenie a odbornú spôsobilosť. Na realizáciu týchto prác sme vynaložili 1 290 tis. Sk.

e) *Oprava stavebných častí čerpacích staníc, vrátane opráv oplotení*

Objekty a areály čerpacích staníc neboli viac rokov udržiavané a opravované. Vzhľadom na nevyhovujúci stav striech (zatekanie do objektu a následné poškodzovanie vnútorných elektrorozvodov) a značne poškodené oplotenia (dopad na hodnotenie prípadnej poistnej udalosti zo strany poisťovne), prišli sme v tomto roku k relatívne väčšiemu počtu opráv týchto zariadení a na ich realizáciu sme vynaložili 4 050 tis. Sk.

f) *Údržba a opravy závlahových privádzačov*

Technicky vyhovujúci stav otvorených závlahových privádzačov je podmienkou pre možnosť odberu vody čerpacími stanicami. Preto sme v tomto roku zabezpečili vykonávanie týchto prác v úhrnnej sume 5 092 tis. Sk

g) *Čiastkovými opravami rúrových sietí tých závlahových systémov, kde bol osobitný záujem o dodávku vody a bez vykonania opráv by boli agropodnikatelia ostali bez možnosti zavlažovať (s následnými ekonomickými dopadmi na konkrétnych agropodnikateľov) sme zabezpečili sfunkčnenie týchto väčších závlahových systémov:*

ZP Vrakúň, ZP Veľký Meder (Čalovo), ZP Hurbanovo, ZP Veľké Leváre – Malacky, ZP Kravany, ZP Sekule – Malé Leváre, ZP Plavecký Peter, ZP Tušice – Trebišov, ZP VSN III/2

Sfunkčnenie uvedených závlahových systémov sme zabezpečili v úhrnnej cene 10.050 tis. Sk.

h) *Opravy a údržba odvodňovacích zariadení*

Práce na odvodňovacích kanáloch v roku 2003 boli orientované na

- *riešenie havarijných situácií, pri ktorých dochádzalo k vybrežovaniu vôd z koryt s následným ohrozením intravilánov obcí, resp. zaplavovaniu poľnohospodárskych pozemkov*
- *zabezpečeniu plynulého prietoku korytami kanálov v najproblémovnejších oblastiach VSN*
- *odstránenie snehových závejov v kanáloch, kde pri topení snehu bolo nebezpečenstvo zaplavením intravilánov*
- *plnenie rozhodnutí orgánov životného prostredia, ktoré vydanými rozhodnutiami uložili nášmu podniku vykonať opravu, resp. údržbu určených odvodňovacích kanálov. Na opravy a údržbu odvodňovacích zariadení sme vynaložili 15,1 mil. Sk.*

Súhrnná suma, uvedená v bodoch a) až h) predstavuje 53,7 mil. Sk. Zostávajúcich 62,8 mil. Sk (rozdiel medzi 116,5 mil. Sk a 53,7 mil. Sk) sme vynaložili na priebežné

odstraňovanie porúch na závlahových systémoch, ktoré vznikli počas prevádzkovej sezóny a na prevádzku odvodňovacích čerpacích staníc v oblasti Východoslovenskej nížiny a v regióne Lučenec.

2. INVESTIČNÁ VÝSTAVBA

Aj napriek tomu, že investičná výstavba je základným faktorom na rozširovanie materiálo – technickej základne štátneho podniku, v danom prípade aj na zabezpečovanie funkčioschopnosti hlavných melioračných zariadení. Štátny podnik v hodnotenom roku realizoval túto činnosť len v nevyhnutnom rozsahu. Toto má úzku väzbu na disponibilné zdroje.

Investičná výstavba v oblasti hlavných melioračných zariadení (HMZ) bola predovšetkým zameraná na závlahové sústavy. Do konca roku 2003 bolo v rámci plánu rekonštrukcií, modernizácií a investičnej výstavby preinvestované celkom 23,5 mil. Sk, čím bol plán splnený na 100 %. Podrobnejšie plnenie po stavbách s tabuľkou menovitého zoznamu investícií:

Menovitý zoznam realizovaných investícií HMZ - 2003

Por.č.	Názov investície	Objem v Sk
	Objem investičnej výstavby - stavebné práce	
1	ZP Bátorove Kosihy - Búč, rozšírenie	9 578 280
2	ZP Devínska Nová Ves - Stupava, rekonštrukcia	2 125 316
3	ZP Hajské - Sládečkovce, rekonštrukcia závlah. privádzača	4 743 027
4	ZP Želiezovce - Kamenný Most 3.st., doplnenie rúrovej siete	567 781
5	ZP Trnavská tabuľa - sever 2.st. Jaslovské Bohunice	329 000
6	ZP Želiezovce - Kamenný Most 3.st., Hronovce	990 224
	Stavebné práce spolu	18 333 628
	Objem investičnej výstavby - dodávky technológie	
7	ZP Veľké Leváre - Malacky, rekonštrukcia ČS	1 917 488
8	Modernizácia merania odberov vody ZČS	2 100 000
	Dodávka technológie spolu	4 017 488
	Objem investičnej výstavby - projektová dokumentácia	
9	ZP Hajské - Sládečkovce, rekonštrukcia závlah. privádzača	20 520
10	ZP Želiezovce - Kamenný Most 3.st., doplnenie rúr. siete	31 920

11	Rozborová štúdia ZP Šamorín - Gabčíkovo, agroekonomická časť	70 000
12	Rozborová štúdia ZP Šamorín - Gabčíkovo, technická časť	80 300
13	ZP Bátorove Kosihy - Búč, rozšírenie Modrany	49 426
14	ZP Prašice - Tesáre, prepojenie a rozšírenie	85 779
15	ZP Hajské - Močenok, rozšírenie sad	52 257
16	ZP Tvrdošovce	199 283
17	ZP Veľké Ripňany I. z VN	41 294
18	ZP Želiezovce - Kamenný Most 3.st., Hronovce	42 574
19	Rozšírenie závlahy Veľké Ripňany II.	41 294
20	ZP Moča - Búč, doplnenie rúr. siete	64 938
21	ZP Kravany, rozšírenie rúr. siete	83 575
22	ZP Blatné, rozšírenie rúr. siete	35 500
23	ZČV Zemné, rozšírenie rúr. siete	44 500
24	ZP Veľký Meder, vetva "B" rekonštrukcia	139 500
25	ZP Sĺňava 6.st., rozšírenie rúr. siete	46 500
26	AP. Trnavská tabula -sever 2.st. Jaslovské Bohunice	14 480
	Projektová dokumentácia spolu	1 143 640
	Objem investičnej výstavby - ostatné investície spolu	5 000
	Objem investičnej výstavby - HMZ Celkom	23 499 756

V uplynulom roku bola dokončená posledná časť stavby ZP Bátorové Kosihy – Búč, čím bola uvedená do prevádzky závlaha na výmere 1 004 ha. Pokračovalo sa v rekonštrukcii závlahového privádzača ZP Hajské – Sládečkovce, ktorý zabezpečuje prívod vody pre závlahovú sústavu na výmere 11 120 ha, čím sa vytvorili vhodnejšie podmienky pre jej dobré využitie. V rámci rekonštrukcie ZP Devínska Nová Ves – Stupava bola zrealizovaná káblková prípojka medzi odberným objektom a podávacou čerpacou stanicou v dĺžke 1 200 m. Týmto sa odstránil dlho pretrvávajúci problém zabezpečenia závlahovej vody z rieky Moravy pri nízkych hladinách. V priebehu roka boli začaté a dokončené rekonštrukcie rúrovej siete na troch menších stavbách, čím došlo k rozšíreniu závlah na výmere 33 ha a vytvorili sa podmienky pre efektívnejšie využívanie závlah prostredníctvom širokozáberového detailu na výmere 80 ha. V rámci rekonštrukcie podávacej čerpacej stanice pre ZP Veľké Leváre - Malacky, ktorá dodáva závlahovú vodu na výmeru 6 473 ha bolo dodané jedno čerpadlo FLYGT, čím sa výrazne zlepšia prevádzkové podmienky celej sústavy. Modernizácia technologickej časti čerpacích staníc bola zameraná na výmenu

meračov dodávky závlahovej vody. Bolo zrekonštruovaných 8 čerpacích staníc, ktoré dodávajú závlahovú vodu na výmeru viac ako 12 tis. ha. Namontované vodomery zabezpečujú presné merania odobratej závlahovej vody.

V hodnotenom období boli vypracované projekty na 17 závlahových stavieb. Z uvedeného počtu bola vypracovaná dokumentácia na ZP Šamorín – Gabčíkovo na výmeru 6 750 ha a na ZP Tvrdošovce na výmere 1 350 ha. Oba projekty riešia závlahy vzhľadom na meniace sa klimatické pomery s cieľom zabezpečenia stabilizácie poľnohospodárskej výroby. Ďalších 15 vypracovaných projektov rieši doplnenie a rozšírenie jestvujúcich rúrových sietí spravidla na výmere od 50 do 150 ha. Tieto projekty boli vypracované v súlade s požiadavkami agropodnikateľov s tým, že ich realizácia bude zabezpečovaná postupne v ďalších rokoch.

3. VÝSKUM A VÝVOJ

Úsek výskumu a vývoja (ÚVaV) vykonával v rámci organizačnej štruktúry štátneho podniku niektoré ďalšie činnosti štátneho podniku, uvedené v zakladacej listine. Ide najmä o:

- *riešenie úloh výskumu a vývoja v zmysle Zákona o vede a technike č. 132/2002 Z.z.*
- *účasť na riešení úloh výskumu a vývoja v rámci medzinárodných dohôd*
- *príprava a koordinácia projektov v oblasti vody, pôdy, hydromeliórií poľnohospodárstva, regionálneho rozvoja a ochrany životného prostredia*
- *poradenská, konzultačná, publikačná, koncepcná činnosť v oblasti meliorácií.*

Úsek výskumu a vývoja má ako nesamostatné pracovisko výskumu a vývoja akreditáciu na vykonávanie uvedených činností. Tzv. Osvedčenie o vykonaní periodického hodnotenia organizácií a pracovísk výskumu a vývoja, ktoré vydalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR dňa 15.11. 2002. Ďalej úsek výskumu a vývoja vykonával v koordinácii s ostatnými úsekmi š.p. aj ďalšie činnosti vyplývajúce z ustanovení Zákona č. 184/2002 o vodách, resp. z aktuálnych úloh zakladateľa - všetky na podporu hlavnej činnosti. Ide o činnosti ako napríklad: vodohospodársky rozvoj a výkon funkcie vodohospodára, monitoriny kvality závlahových vôd a drenážnych vôd, tvorba a prevádzka GIS.

Na vykonávanie chemických analýz, ktoré sú súčasťou týchto predmetov činností, slúži chemické laboratórium akreditované ako skúšobné laboratórium na analýzy vody, vydané ako Deutschen Akkreditierungs Rat firmou DAP – Deutsches Akkreditierungssystem Prüfwesen GmbH zo dňa 23.05.2003.

Zmluvné riešenie úloh s podporou Agentúry na podporu vedy a techniky

Na základe výberu posúdenia a následného schválenia nami predložených návrhov, Agentúra pre podporu vedy a techniky uzavrela so š.p. Hydromeliorácie zmluvy o poskytnutí prostriedkov na riešenie týchto projektov:

„Zvýšenie účinnosti a zníženie energetickej náročnosti a nákladov pri regulácii vody hydromelioračnou sústavou“

Cieľ projektu: Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie účinnosti úspory nákladov v regulácii vodného režimu v povodí hydromelioračnou sústavou, pri zohľadnení klimatickej zmeny a ochrany prírodných zdrojov pri poľnohospodárskej produkcii.

„Racionálnejšie využitie zdrojov dusíka na tvorbu úrod dobrej kvality v závlahových podmienkach pri zvýšených nárokoch na ochranu životného prostredia“

Cieľ projektu: Spresniť manažment využívania zdrojov dusíka z pôdnej zásoby, z hnojív a pozberových zvyškov rastlinami na tvorbu úrod a podstatne redukovať jeho úniky do hydrosféry a ovzdušia.

Riešenie odborných úloh

V súlade so základným predmetom činnosti štátneho podniku a podľa aktuálnych úloh zakladateľa štátneho podniku bola uzavretá zmluva č. 1/EÚ/2003 o poskytnutí dotácií na výskum a vývoj medzi MP SR a š.p. Hydromeliorácie zo dňa 25.03. 2003. Spolu bolo vyšpecifikovaných 13 odborných úloh výskumu a vývoja s celkovou cenou úlohy 9 mil. Sk, s neskorším dodatkom o riešení 14. odbornej úlohy s cenou 4,0 mil. Sk. Najdôležitejšie úlohy boli orientované na tieto problémové okruhy:

- *Sledovanie kvality závlahových vôd v Slovenskej republike v zmysle STN 75 7143, sledovanie jej vplyvu na vlastnosti pôd.*
- *Koordinovaný cielený monitoring výskytu cudzorodých látok v potravinovom reťazci.*
- *Monitoring potreby zavlažovania na území Slovenskej republiky na základe monitoringu dynamiky meteorologických prvkov.*

- *Prevádzka a permanentná aktualizácia Informačného systému hlavných melioračných zariadení.*
- *Návrh zákona o hydromelioráciách*
- *Vyhodnotenie zabezpečenia zdrojov závlahovej vody v produktívnych oblastiach Slovenska.*
- *Vykonávací projekt transformácie majetku Hlavných závlahových a odvodňovacích zariadení.*

Kooperácia na riešení úloh štátneho programu výskumu a vývoja

Úsek výskumu a vývoja sa zmluvne podieľal kooperáciou na riešení štátneho programu výskumu a vývoja „***Ekologizácia a ekonomická racionalizácia primárnej rastlinnej produkcie***“, kde hlavným koordinátorom je Výskumný ústav rastlinnej výroby, Piešťany.

Participácia na riešení úloh medzinárodných projektov a zahraničnej spolupráce

i) Japonsko

Projekt s názvom „***Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva na Záhorskej nížine a ochrana prírodných zdrojov***“ bol riešený v období 06/2001 – 04/2003. Koordinátor za japonskú stranu: JICA, Tokio a koordinátor za slovenskú stranu: HYDROMELIORÁCIE, š.p. Bratislava.

ii) Holandsko

S Holandskom pokračovala v roku 2003 spolupráca na: “***The Implementation of the European Water Framework Directive and the Consequences for Slovak Water Management***” (***Implementácia Európskej rámcovej vodohospodárskej smernice a jej dôsledky pre vodné hospodárstvo na Slovensku***).

iii) Belgicko

Flámsko – slovenský projekt „***Vplyv poľnohospodárskeho znečistenia na vodné prostredie - implementácia Rámcovej smernice o vode a príprava politiky integrovaného riadenia vodného hospodárstva na Slovensku***“, má charakter technickej pomoci s financovaním len prác zo strany flámskeho partnera.

iv) Grécko

„*Interakčný efekt závlahy a fertigácie na kvalitu a úrody jablák*“, slovensko – grécky projekt je orientovaný predovšetkým na výmenu poznatkov získaných výskumných projektov oboch strán. Ide o financovanie mobility (cestovné a pobytové náklady), spojených s riešením projektov bilaterálnej spolupráce.

v) Projekty riešené v rámci 5. rámcového programu Európskej únie (SRP EÚ):

Projekt: FertOrgaNic, číslo: QLRT – 2001 – 01799 s názvom „*Improved organic fertilisers or high nitrogen and water use efficiency and reduced pollution in crop systems*“ je riešený v období 2003 – 2006.

Hlavným koordinátorom je Dr. Finn Lars PLAUBORG, Danish Institute of Agricultural Sciences (Dánsky inštitút poľnohospodárskych vied) a spoluriešiteľmi sú Anglicko, Česko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko, Taliansko.

Plnenie ostatných úloh vedecko – technického rozvoja, publikačná činnosť, poradensko – konzultačná činnosť

Úsek výskumu a vývoja, akreditovaný ako pracovisko výskumu a vývoja sa správa pri riešení rôznych foriem úloh výskumu a vývoja ako relatívne samostatné pracovisko.

Metodicky a koordinačne je riadené Odborom vedy a výskumu Sekcie poľnohospodárstva a obchodu a jeho pomocným orgánom - Agentúrou Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (A SAPV) a jej výkonným inštitútom - radou riaditeľov VVZ. Zároveň riadiaco – organizačná stránka jeho činnosti je koordinovaná Samostatným oddelením hydromeliorácií tej istej sekcie. Úsek v rámci riešenia úloh výskumu a vývoja kooperuje s rezortnými vedecko – výskumnými inštitúciami.

Štátny podnik HYDROMELIORÁCIE je sídlom dvoch celoslovenských mimovládnych inštitúcií:

- ***Medzinárodná komisia pre závlahy a odvodňovanie (ICID)*** – Sídlom Slovenského výboru ICID
- ***Únia krajinných inžinierov Slovenska (ÚKIS)*** - Sídlom Prezídia ÚKIS

Transfer poznatkov do praxe

Produkty riešenia úloh výskumu a vývoja, odborných úloh a medzinárodnej výskumnej spolupráce nachádzajú jednak uplatnenie v decíznej sfére, pri rozhodovacom procese orgánov štátnej správy. Ďalej sa uplatňujú priamo pri správe, údržbe, ale najmä pri rozvoji štátneho majetku hlavných melioračných zariadení. Ich prínos je definovateľný aj v oblasti úspor energie, úspor závlahovej vody pri súčasnom akceptovaní ochrany vodných a pôdných prírodných zdrojov.

4. EKONOMIKA A FINANCOVANIE PODNIKU

Štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. od svojho vzniku, t.j. od 1.júla 2003 vytvoril celkové výnosy v objeme 130.074 tis. Sk, z toho podiel hospodárskej činnosti predstavuje 129.892 tis. Sk. Rozhodujúca časť výnosov v sume 125.026 tis. Sk pozostáva z dotácií zo štátneho rozpočtu, ktoré boli účelovo určené na úhradu nákladov súvisiacich z prevádzkou hlavných melioračných zariadení, na riešenie odborných úloh a medzirezortných vedecko-technických projektov vedy a techniky. Ostatné výnosy boli vytvorené z vlastnej výroby, z poisťných plnení a z rôznych druhov poskytnutých služieb.

Celkový objem nákladov, ktorý súvisí s trvalým udrжанím prevádzkyschopnosti hlavných melioračných zariadení a nákladmi na výskum a vývoj, predstavoval čiastku 125.260 tis. Sk.

Vychádzajúc z uvedeného štátny podnik vytvoril použiteľný zisk v objeme 4.814 tis. Sk.

Uplynulý rok 2003 nebol typický rok z hľadiska širšieho rozvoja podnikateľských aktivít. Štátny podnik mal pred sebou šesť mesiacov na realizáciu svojich verejnoprospešných činností v zmysle zakladacej listiny. V hodnotenom roku pokračovala štátna podpora na prevádzku, opravy a údržbu hlavných melioračných zariadení v zmysle § 24 Výnosu Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 148/2/2003-100, prostredníctvom regionálneho odboru MP SR v Bratislave. Zabezpečovali sa prípravné práce koncepčného charakteru v oblasti aktualizácie a zrealizovania hodnoty majetku štátu, ktorá prešla do správy štátneho podniku, a taktiež sa zabezpečovali činnosti zamerané na financovanie štátneho podniku v ďalších rokoch.

Štátny podnik požiadal listom Ministerstvo pôdohospodárstva SR, o rozhodnutie rozdelenia použiteľného zisku v zmysle § 25 zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku v znení neskorších predpisov.

5. VÝVOJ ČINNOSTI V BUDÚCOM OBDOBÍ

Štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. spracoval a zakladateľ odsúhlasil „*Zásady nakladania s majetkom hlavných melioračných zariadení v roku 2004*“ a koncepciu pre ďalšie roky. V roku 2004 v zmysle uvedených zásad a vo väzbe na zmenené podmienky pre poskytovanie štátnej pomoci na využívanie závlah, štátny podnik mení spôsob a kritéria nakladania so štátnym majetkom hlavných melioračných zariadení.

V oblasti závlahových systémov sa v roku 2004 predpokladá:

- *s ich prenajatím;*
- *s prevádzkovaním neprenajatých závlahových systémov;*
- *s ochranou, konzerváciou nevyužitých závlahových systémov.*

V oblasti odvodňovacích systémov sa predpokladá:

- *zabezpečiť prevádzkovanie odvodňovacích systémov a čerpacích staníc;*
- *zabezpečiť údržbu kanálovej siete.*

Pre činnosť štátneho podniku v roku 2004 sa použijú doplnkové zdroje od zakladateľa v zmysle zmluvy na zabezpečenie programu MP SR, ako aj zdroje získané z prenájmu funkčných závlahových systémov.

Štruktúra plánovaných činností v roku 2004 je pripravovaná tak, aby štátny podnik zabezpečil potrebný objem finančných zdrojov na plné krytie ekonomicky oprávnených nákladov. Hlavná činnosť je zameraná na zabezpečenie správy, prevádzky hlavných melioračných zariadení dodávky závlahovej vody v rozsahu požiadaviek agropodnikateľov a na vykonanie nevyhnutných opráv na odvodňovacích a závlahových zariadeniach. V oblasti výskumu a vývoja sú úlohy prioritne orientované na vecné problémy, súvisiace s hydromelioráciami a s uplatňovaním pravidiel v podmienkach EÚ. Predovšetkým budú sledované a hodnotené kvalitatívne parametre závlahovej vody, odvedenej vody, vplyvy potreby zavlažovania na životné prostredie, riešenia meracej techniky, informačné systémy,

enviromentálne aspekty a pod. Dôležitým cieľom, je zvýšenie ekonomického a ekologického uplatnenia hydromeliorácií. Investičná činnosť bude zameraná na doplnenie rúrových sietí a meranie dodávok závlahovej vody.

Koncepcia využitia majetku HMZ v ďalších rokoch nadväzuje na rok 2004 s dôrazom na riešenie štátnej pomoci súvisiacej s využívaním hlavných melioračných zariadení. Koncepcia vychádza z potreby urýchlene doriešiť právne postavenie hydromeliorácií a ich prípravu na odštátnenie. Predmetom koncepcie je návrh na postupné prenášanie spoplatňovania služieb a účinkov hydromeliorácií na konečného užívateľa.

Súčasťou koncepcie ďalšieho využívania hydromelioračných zariadení je schválenie „Zákona o hydromelioráciách“, ktorý je v pláne legislatívnych úloh vlády SR v roku 2004. Základom bude vytvorenie legislatívneho rámca pre majetkovo – právne vysporiadanie hydromelioračných stavieb vo vlastníctve štátu. Ďalej pôjde o úpravu, umožňujúcu vytvorenie technicko - ekonomických podkladov pre uplatnenie v agropodnikateľskej sfére a špecifickú úpravu pre nakladanie s vodami v pôde, do pôdy a odvádzanie prebytočných vôd z pôdy a poľnohospodárskej krajiny aj ako verejný záujem určitého stupňa ochrany pred povodňami. Navrhovaný zákon upraví miesto a uplatnenie hydromeliorácií na Slovensku do štandardného stavu, obdobného v krajinách EÚ. Návrh zákona bude osobitne riešiť odštátnenie majetku a vznik akciovej spoločnosti.